FORSLAG TIL AFGØRELSE FRA GENERALADVOKAT CLAUS GULMANN

fremsat den 15. marts 1994 *

Hr. præsident,
De herrer dommere,

1. Rechtbank van Koophandel, Brugge, har i denne sag forelagt Domstolen spørgsmål om fortolkningen og gyldigheden af en bestemmelse, der påbyder udelukkende brug af et bestemt sprog ved betegnelsen af visse varer, omfattet af Rådets direktiv 69/493/EØF af 15. december 1969 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om krystalglas [1].

2. Direktivet, der finder anvendelse på varer under position 70.13 i den fælles toldtarif, fastsætter regler om sammensætning, fabrikationsegenskaber, etikettering mv. af de pågældende varer. Det fremgår af præamblen, at direktivet navnlig har til formål at harmonisere *varernes betegnelser* med henblik på at fremme de frie varebevægelser samtidig med, at forbrugernes og de erhvervsdrivendes interesser varetages.

Direktivets præambel giver følgende begrundelse for harmoniseringen:

»Muligheden for *særlig betegnelse af krystalglasprodukter* og den dermed forbundne forpligtelse med hensyn til sammensætningen af disse produkter er i visse medlemsstater undergivet forskellige regler. Disse forskelle hæmmer vareudvekslingen og kan føre til konkurrencefordrejninger inden for Fællesskabet;« og

»med Fællesskabets bestemmelser angående *betegnelse* for de forskellige krystalglasarter samt disse arters kendetegn *vil såvel køberen som den producent, der overholder disse bestemmelser, blive beskyttet mod forfalskninger;*« (her fremhævet).

3. Betegnelserne fremgår af direktivets bilag I. Krystalvarer er i bilagets kolonne a opdelt i 4 kategorier. For de enkelte kategorier er de anvendelige betegnelser angivet i kolonne b på hvert af medlemsstaternes sprog. For hver

* Originalsprog: dansk.

1 — EFT 1969 II, s. 581. Org.ref.: JO 1969 L 326, s. 36. Direktivet er ikke ændret bortset fra de tilpasninger, der har været nødvendige som følge af nye medlemsstaters tiltrædelse af Fællesskaberne.

kategori er der i kolonnerne d-g angivet de »fabrikationsegenskaber« (metaloxider, vægtfylde mv.), de pågældende varer skal have for at kunne betegnes på den anførte måde.

4. Det fremgår af sagen, at varerne i kategori 1 betragtes som værende af bedst kvalitet og præsumptivt mest værdifulde, at varerne i kategori 2 betragtes som værende af næstbedst kvalitet og præsumptivt næstmest værdifulde osv. Kvaliteten afhænger bl.a. af den pågældende vares blymængde [2].

5. Direktivets artikel 3 bestemmer, at betegnelserne ikke »i handelen kan anvendes som identifikation for andre end de produkter«, der har de i direktivet foreskrevne fabrikationsegenskaber.

6. Bilag I's kolonne c (»Anmærkninger«) bestemmer fælles for kategori 1-og 2-varer, at »betegnelserne kan frit anvendes uafhængigt af oprindelses- eller bestemmelsesland«. Kolonne c bestemmer fælles for kategori 3- og 4-varer: »Der kan kun anvendes sproget eller sprogene i det land, i hvilket varen bringes på markedet« [3].

7. Det er denne sidste anmærkning, der er baggrunden for den sag, der verserer for den forelæggende ret, og som har givet anledning til det præjudicielle spørgsmål.

8. Sagen er anlagt af en belgisk forhandler af kategori 3-varer mod den tyske producent og eksportør af varerne. Forhandleren påstår, at købsaftalen er misligholdt, idet de eksporterede varer er betegnet på en måde, der strider mod kravet om anvendelig betegnelse. Den tyske producent, som efter det oplyste aldrig har respekteret kravet [4], gør gældende, at dette krav er ulovligt, fordi det krænker forbuddet i EØF-traktatens artikel 30 mod foranstaltninger med tilsvarende virkning som kvantitative restriktioner.

2 — Under retsmødet oplyste sagsøgte i hovedsagen, at den tekniske udvikling nu har gjort det muligt at fremstille »krystalvarer« uden anvendelse af bly, og at sådanne glas kan være af høj kvalitet.

3 — Den danske version af direktivet er på dette punkt utvivlsomt fejlagtig, idet den til forskel fra versionerne på samtlige andre sprog alene indeholder ordet »sproget« og ikke ordene »eller sprogene«. Bestemmelsen er derfor her gengivet i den »korrekte« udformning.

4 — Den tyske virksomhed oplyste under retsmødet, at den — ligesom andre virksomheder i branchen — hidtil har påført varerne de i kolonne c nævnte betegnelser på tysk, fransk og engelsk.

9. Rechtbank van Koophandel's spørgsmål lyder således:

»1) Er Rådets direktiv af 15. december 1969 om tilnærmelse af medlemsstaternes lovgivninger om krystalglas foreneligt med EØF-traktatens artikel 30, når direktivet som betegnelse for glasprodukter i kategorierne 3 og 4 i bilag I udelukkende tillader, at der gøres brug af sproget eller sprogene i det land, i hvilket varen bringes på markedet, uden at der gives mulighed for at anvende et andet sprog, som er let forståeligt for køberen, eller at køberen oplyses ved andre foranstaltninger?

2) Såfremt direktivet er foreneligt med EØF-traktatens artikel 30, ønskes det oplyst, om udtrykkene 'pays ou la marchandise est commercialisée' og 'Land, in dem die Ware in den Verkehr gebracht wird' skal forstås som det land, hvor varerne forhandles med henblik på salg til den endelige forbruger, eller det land, hvor de forhandles første gang?« [5].

5 — Spørgsmålet, der er affattet på flamsk, anvender den franske og tyske direktivtekst.

Spørgsmålet om fortolkning af den relevante anmærkning

10. Den tyske regering har efter min mening med rette anført, at det er rigtigst først at tage stilling til spørgsmålet om fortolkningen af anmærkningen i direktivets bilag. Vurderingen af anmærkningens gyldighed kan nemlig afhænge af, hvordan ordene »det land, i hvilket varen bringes på markedet« fortolkes.

11. Spørgsmålet er, om der herved sigtes til det land, hvor det første salg sker, dvs. fra producenten til forhandler, eller til det land, hvor salget til den endelige forbruger sker.

12. Den tyske regering har bl.a. under henvisning til direktivets præambel og til den sædvanlige betydning, begrebet »bringes på markedet« har i fællesskabsretten, anført, at direktivet må sigte til førstesalgslandet, hvilket almindeligvis vil indebære, at betegnelsen skal gives på produktionslandets sprog; et krav om anvendelse af sproget i det land, hvor salget til forbrugeren sker, vil efter den tyske regerings opfattelse for producenterne indebære adskilt produktion, etikettering og lagerføring og dermed højere omkostninger, hvormed direktivet vil vanskeliggøre de frie varebevægelser. Sagsøgte i hovedsagen har indtaget samme standpunkt.

13. Jeg er enig med den franske regering og Kommissionen i, at en sådan fortolkning må være forkert. Det sprogkrav, der er indeholdt i anmærkningen, kan alene forstås på baggrund af det formål, direktivet også har, nemlig at beskytte forbrugerne mod vildledning. Dette formål må indebære, at det anvendelige sprog må være sproget i det land, hvor varen sælges til forbrugeren. Det er mere end vanskeligt at se, hvilket formål der ville blive varetaget, hvis anmærkningen skulle forstås således, at producenten alene skulle kunne bruge betegnelsen på sit eget sprog, når han markedsførte varerne i andre lande. Anmærkningen må fortolkes således, at den anvendelige betegnelse skal være betegnelsen på sproget eller sprogene i det land, hvor varen sælges til den endelige forbruger.

Spørgsmålet om anmærkningens gyldighed

14. Der kan indledningsvis være grund til at fastslå, at det følger af Domstolens faste praksis, at forbuddet i traktatens artikel 30 også gælder for Fællesskabets institutioner [6].

15. Besvarelsen af det forelagte spørgsmål må derfor tage udgangspunkt i Domstolens praksis vedrørende denne bestemmelse, hvorefter

— for det første, »traktatens artikel 30 indeholder et forbud mod hindringer for de frie varebevægelser, der følger af regler om, hvilke betingelser varer skal opfylde (f.eks. med hensyn til benævnelse, form, dimensioner, vægt, sammensætning, præsentation, mærkning og emballage), og det uanset om sådanne regler anvendes uden forskel på alle varer, når en sådan anvendelse ikke kan begrundes ud fra et alment hensyn, der går forud for hensynene til de frie varebevægelser« [7];

— for det andet, anvendelsen kan anses for retfærdiggjort, »såfremt bestemmelserne er uomgængeligt nødvendige bl.a. af hensyn til forbrugerbeskyttelse eller god markedsføringsskik. Sådanne bestemmelser kan imidlertid kun accepteres, når de står i rimeligt forhold til det mål, der forfølges, og dette mål ikke kan nås ved foranstaltninger, der i mindre omfang begrænser samhandelen i Fællesskabet« [8].

6 — Se f.eks. dom af 20.4.1978 (forenede sager 80/77 og 81/77, Commissionnaires Réunis og Ramel, Sml. s. 927).

7 — Dom af 2.2.1994 (sag C-315/92, Clinique Laboratories, Sml. I, s. 317).

8 — Se f.eks. Domstolens dom af 13.12.1990 (C-238/89, Pall Corp., Sml. I, s. 4827, præmis 11 og 12).

16. Det er ubestrideligt og ubestridt under sagen, at et sprogkrav som det foreliggende udgør en handelshindring i artikel 30's forstand. Dette fremgår f.eks. af Domstolens dom af 18. juni 1991 i sag C-369/89 [9], hvor der blev taget stilling til et belgisk krav om mærkning af levnedsmidler på sproget i det sprogområde, hvor varerne blev udbudt til salg, og hvor Domstolen bl.a. udtalte, at: »Pligten til udelukkende at anvende sprogområdets sprog udgør ... en foranstaltning med tilsvarende virkning som en kvantitativ indførselsrestriktion, der er omfattet af forbuddet efter traktatens artikel 30.« (Præmis 16).

17. Det er imidlertid også ubestrideligt og ubestridt under sagen, at de hensyn, der ligger til grund for sprogkravet — dvs. ønsket om at beskytte de erhvervsdrivende mod illoyal konkurrence og forbrugerne mod vildledning — hører til blandt de hensyn, der kan retfærdiggøre handelshindringer [10].

18. Spørgsmålet i den foreliggende sag er derfor, om sprogkravet opfylder de ovenfor angivne betingelser for at kunne anses som retfærdiggjort og dermed ikke er stridende mod traktatens artikel 30.

19. Det kan være hensigtsmæssigt, inden jeg drøfter den konkrete problemstilling i den foreliggende sag, at gøre nogle almindelige bemærkninger om de vanskelige spørgsmål, der opstår, når hensynet til de frie varebevægelser skal forliges med de hensyn, der er baggrunden for, at det pålægges erhvervsdrivende at give forbrugerne nærmere bestemte oplysninger om de markedsførte varer.

20. Dette krav om oplysninger kan være stillet for bl.a. at gøre det muligt for forbrugerne at foretage hensigtsmæssige forbrugsvalg og navnlig at behandle de købte varer på en måde, der er forsvarlig for dem selv og deres omgivelser.

Oplysninger må selvsagt gives i en form, der gør det muligt for forbrugerne at forstå deres indhold. Dette indebærer i hvert fald normalt, at oplysningerne må gives på et sprog, forbrugeren kan antages at forstå, og dette vil igen i et flersproget enhedsmarked betyde, at det er nærliggende at stille krav om anvendelse af det eller de officielle sprog i de lande, hvor varen bliver markedsført.

21. Oplysningskrav kan følge af regler vedtaget af Fællesskabets institutioner, men kan

9 — Piageme m.fl. mod BVBA Peeters, Sml. I, s. 2971.

10 — Se f.eks. dom af 20.2.1979 (sag 120/78, Cassis de Dijon, Sml. s. 649).

naturligvis også være fastsat selvstændigt af de nationale lovgivere.

22. Der er næppe tvivl om, at det i sidstnævnte tilfælde er normalt, at det i forbindelse med de pågældende krav om oplysninger enten udtrykkeligt er bestemt eller i hvert fald stiltiende er forudsat, at oplysningerne skal være givet på det pågældende lands sprog.

23. Når Fællesskabets regler indeholder krav om bestemte oplysninger på eller i forbindelse med varerne, tages der som udgangspunkt stilling til, på hvilket sprog de pågældende oplysninger skal gives. Rådet og Kommissionen har i deres indlæg i den foreliggende sag henvist til, at der anvendes flere forskellige udformninger af de bestemmelser, der indeholder sprogkrav, og har gjort gældende, at der i hvert enkelt tilfælde tages nøje stilling til, hvilken af disse der på det pågældende område er den rigtige for at forlige de krav, der følger af hensynet til de frie varebevægelser, med de krav, der følger af forbrugerbeskyttelseshensynet.

24. Der findes tilfælde, hvor der i selve fællesskabsretsakten sker en opregning på samtlige officielle sprog af nærmere bestemte betegnelser eller oplysninger, der skal findes på varerne, se f.eks. Kommissionens direktiv 91/321/EØF af 14. maj 1991 om modermælkserstatninger og tilskudsblandinger til spædbørn og småbørn [11], hvor artikel 7 indeholder en opregning på samtlige Fællesskabets officielle sprog af den anvendelige salgsbetegnelse for nærmere definerede varer (»modermælkserstatning« og »tilskudsblanding«).

25. Der findes retsakter, hvori det bestemmes, at oplysningerne kan eller skal gives på det eller de officielle sprog i det land, hvor varen markedsføres, se til eksempel

— direktiv 88/378 om indbyrdes tilnærmelse af medlemsstaternes sikkerhedskrav til legetøj [12], og

11 — EFT L 175, s. 35.

12 — EFT 1988 L 187, s. 1. Artikel 11, stk. 5, i direktivet bestemmer:
»I bilag IV er anført, hvilke advarsler og oplysninger om forsigtighedsregler ved brugen der skal gives for visse former for legetøj. Medlemsstaterne kan kræve, at disse eller visse advarsler eller forsigtighedsregler samt de i stk. 4 omhandlede oplysninger er udformet på deres officielle sprog, når varen bringes i handelen.«

— direktiv 92/27 om etikettering af og indlægssedler til humanmedicinske lægemidler [13].

Og der findes tilfælde, hvor oplysningerne skal gives på et for køberen let forståeligt sprog, medmindre de meddeles køberen på anden måde, se til eksempel Rådets direktiv om harmonisering af præsentationsmåder for levnedsmidler bestemt til den endelige forbruger [14].

26. Det sidstnævnte direktiv var relevant i den ovenfor nævnte Piageme-sag, hvor Domstolen i sin dom af 18. juni 1991 kendte for ret, at: »EØF-traktatens artikel 30 og artikel 14 i [direktivet] er til hinder for, at der i henhold til nationale regler udelukkende skal anvendes et bestemt sprog ved mærkning af levnedsmidler, uden at der gives mulighed for anvendelse af et andet sprog, der let forstås af køberne, eller for, at køberne sikres de nødvendige oplysninger på anden måde.« (Præmis 17).

27. Der kan være grund til at nævne en indirekte og en direkte reaktion på denne dom.

Europa-Parlamentet vedtog i 1992 en beslutning om forbrugerbeskyttelse og sundhedsbeskyttelse i det indre marked, hvor det bl.a. udtalte, »at en reel beskyttelse af forbrugerne forudsætter, at disse til enhver tid råder over alle oplysninger på deres eget sprog« [15].

28. Kommissær Bangemann nævnte i 1993 i et svar på et spørgsmål fra to medlemmer af Europa-Parlamentet, at »Kommissionen er i færd med at overveje, hvilke konklusioner der kan drages af dommen i Piageme-sagen.« Kommissæren henviste til, at »det eller de nationale sprog, der anvendes dér, hvor varen markedsføres, kan ... anses for den mest objektive fællesnævner for forståelse af de oplysninger, som meddeles forbrugeren. Derfor har konklusionerne i ovennævnte dom ikke almen gyldighed for andre sektorer end levnedsmiddelsektoren, og følgelig bør det overvejes, om kravet om anvendelse af

13 — EFT 1992 L 113, s. 8. Artikel 8 bestemmer:
»Indlægssedlen [den seddel der indeholder oplysning om lægemidlet og som medfølger dette] skal være let læselig og være affattet i udtryk, der er klare og forståelige for patienterne, på det eller de officielle sprog i den medlemsstat, hvor lægemidlet markedsføres. Denne bestemmelse er ikke til hinder for, at indlægssedlen kan affattes på flere forskellige sprog under forudsætning af, at de samme oplysninger anføres på alle sprog.«

14 — Rådets direktiv 79/112 af 18.12.1978, EFT L 33, s. 1. Artikel 14 bestemmer:
»Medlemsstaterne drager dog omsorg for at forbyde handel med levnedsmidler på deres område, såfremt de i artikel 3 og artikel 4, stk. 2, foreskrevne oplysninger ikke er anført på et for køberen let forståeligt sprog, medmindre oplysningerne meddeles køberen på anden måde. Denne bestemmelse hindrer ikke, at de nævnte oplysninger kan anføres på flere sprog.«

15 — EFT 1992 C 94, s. 217, se betragtning V. Beslutningen indeholder i sit punkt I 10, c), gg), for så vidt angår fødevaredeklarationer en opfordning til Kommissionen om at »fastsætte ufravigelige bestemmelser om, at alle oplysninger, som er nyttige for forbrugerne, og ligeledes alle obligatoriske oplysninger skal angives på forbrugerens modersmål i overensstemmelse med gældende EF-bestemmelser og eventuelle nationale bestemmelser og under hensyntagen til de sproglige forhold i det område, hvor produktet markedsføres.«

det officielle sprog ikke bør gælde for alle obligatoriske oplysninger — herunder i levnedsmiddelsektoren — som af hensyn til almenvellet skal meddeles forbrugerne« [16].

29. Endelig kan der være grund til at bemærke, at det er blevet gjort gældende, at det for forbrugerne kan give anledning til uheldig retsusikkerhed, hvis retstilstanden måtte være den, at det som udgangspunkt overlades til den erhvervsdrivende at afgøre, om de krævede oplysninger »er anført på et for køberen let forståeligt sprog«, eller om »oplysningerne kan meddeles køberen på anden måde« [17].

30. Den fællesskabsregulering, der er omtvistet i den foreliggende sag, er meget specifik for så vidt angår det regulerede vareområde. Men den har som den nævnte regulering på levnedsmiddelområdet klart til formål at sikre de frie varebevægelser under respekt af hensynet til forbrugerne.

Den her omtvistede regel adskiller sig imidlertid på et væsentligt punkt fra de normalt forekommende regler om sprogkrav. Den kræver ikke alene anvendelse af betegnelsen på salgsstedets sprog, men indebærer også, at betegnelserne på andre sprog ikke må anvendes.

31. Sagsøgte i hovedsagen og den tyske regering gør i deres indlæg gældende, at den omtvistede anmærkning fører til handelshindringer, der ikke er nødvendige for at beskytte forbrugerne og de erhvervsdrivende. Rådet, Kommissionen og den franske regering gør derimod gældende, at kravet er nødvendigt for at beskytte forbrugerne mod vildledning og de erhvervsdrivende mod illoyal konkurrence på grund af den særlige fare for misbrug af betegnelser med henblik på at vildlede forbrugerne for så vidt angår kvaliteten af de solgte varer. Faren er, gøres det gældende, reel på grund af de betydelige prisforskelle mellem varerne i de forskellige kategorier, og fordi det drejer sig om varer, som forbrugerne ikke har et almindeligt kendskab til.

32. For at forstå de problemer, fællesskabslovgiver stod over for, er det nødvendigt at redegøre for de i direktivet fastlagte betegnelser. For overskuelighedens skyld gengives i hovedteksten alene betegnelserne på de 4 sprog, der var relevante ved

16 — EFT 1993 C 95, s. 7.

17 — Se herved den endelige rapport om »*Current principles and provisions concerning language demand for consumer related legislation within the European Community*« udarbejdet af Bureau Européen des Unions de Consommateurs i august 1993.

direktivets vedtagelse. Betegnelserne på disse sprog er følgende:

	Kategori 1:	*Kategori 2:*
Fransk:	Cristal supérieur 30%	Cristal au plomb 24%
Italiensk:	Cristallo superiore 30%	Cristallo al plombo 24%
Tysk:	Hochbleikristall 30%	Bleikristall 24%
Nederlandsk:	Volloodkristal 30%	Loodkristal 24%

	Kategori 3:	*Kategori 4:*
Fransk:	Cristallin	Verre sonore
Italiensk:	Vetro sonoro superiore	Vetro sonoro
Tysk:	Kristallglas	Kristallglas
Nederlandsk:	Sonoorglas [18]	Sonoorglas [19]

33. Det vil ses, at betegnelserne i kategori 1 og 2 alle indeholder ordet »krystal«, hvortil er knyttet enten ordet »superior« eller ordet »bly« i forskellige udformninger.

34. Der er væsentlig større forskelle mellem betegnelserne for kategori 3- og 4-varer. De fleste af betegnelserne er knyttet til ordene »glas« (verre/vetro) og »lyd« (sonore/sonoor), idet betegnelsen »cristallin« dog på fransk bruges for kategori 3-varer, og i Belgien »kristallinglas«. Hertil kommer, at betegnelsen på tysk for begge kategorier er »Kristallglas«.

35. Det er som nævnt direktivets regel, at producenterne for så vidt angår kategori 1 og 2 kan sælge varerne overalt i Fællesskabet, blot de angivne betegnelser anvendes (hvad enten kun en eller alle betegnelser anvendes, og hvad enten markedsføringslandets betegnelse anvendes eller ej). En tysk produceret kategori 1-vare kan således — hvis producenten vælger det — markedsføres i hele Fællesskabet som »Hochbleikristall 30%«.

På grund af faren for vildledende og illoyal markedsføring af kategori 3- og 4-varer bliver direktivreglen af en helt anden karakter for disse varer. For det første skal markedsføringslandets betegnelse anvendes, og for det andet må ingen andre betegnelser anvendes.

18 — I Belgien er betegnelsen dog Kristallinglas.

19 — De tilsvarende betegnelser er på

	Kategori 1:	*Kategori 2:*
Engelsk:	Full lead crystal 30%	Lead crystal 24%
Dansk:	Krystal 30%	Krystal 24%
Spansk:	Cristal superior 30%	Cristal al plomo 24%
Portugisisk:	Cristal de chumbo superior 30%	Cristal de chumbo 24%
Græsk (omskrevet til latinske bogstaver)	Cristalla ipsilis periaektikotitos cae molivdo	Molivduh(r)a cristalla

	Kategori 3:	*Kategori 4:*
Engelsk:	Crystal glass, crystallin	Crystal glass, crystallin
Dansk:	Krystallin	Krystallin
Spansk:	Vidrio sonoro superior	Vidrio sonoro
Portugisisk:	Vidro sonoro superior	Vidro sonoro
Græsk:	Ialocristalla.	Ialocristalla.

36. Det første aspekt af kravet er mindre byrdefyldt for den erhvervsdrivende at respektere end det andet. Det er dog som ovenfor anført sikkert, at også et sådant krav principielt er handelshindrende i artikel 30's forstand. Det forekommer mig klart, at kravet i hvert fald i vidt omfang er berettiget. Der er store forskelle mellem visse af betegnelserne — f.eks. cristallin og kristallglas på det ene side og vetro sonoro og sonoorglas på den anden side. Det må kunne kræves, at en fransk kategori 3-vare — cristallin — i Nederlandene markedsføres under den for dette land gældende betegnelse, sonoorglas. Til gengæld kan det forekomme unødigt restriktivt at kræve, at en fransk producent af kategori 4-varer — verre sonore — nødvendigvis ved markedsføring i Italien, Spanien og Portugal skal anvende de for disse lande gældende betegnelser vetro sonoro, vidrio sonoro og vidro sonoro [20].

37. Det andet aspekt af kravet — at *udelukkende* markedsføringslandets betegnelse må anvendes — stiller utvivlsomt de erhvervsdrivende over for reelle praktiske problemer.

38. Fællesskabslovgiver har ment, at også denne del af kravet er nødvendig for at beskytte forbrugeren mod vildledning. Denne opfattelse må bygge på to forudsætninger:

For det første at forbrugeren ikke er tilstrækkeligt oplyst ved anvendelsen af den rette betegnelse på hans eget sprog, og for det andet at der er fare for vildledning ved, at betegnelser på andre sprog samtidig forefindes på varen.

39. Det må være indlysende, at disse forudsætninger i en række af de relevante sammenhænge ikke er rigtige. I alle de tilfælde, hvor de anvendte betegnelser blot er sammensætninger med ordet »lyd« (sonore/sonoor), er der ikke vildledningsfare, selv om flere sproglige betegnelser anvendes. Disse betegnelser er reelt forskellige fra samtlige betegnelser for kategori 1- og 2-varer.

40. Det er mere tvivlsomt, om der er vildledningsfare, når ordet »krystallin« bruges. Spørgsmålet er, om f.eks. en italiensk eller spansk forbruger vil blive vildledt ved køb af en fransk produceret kategori 3-vare, hvorpå — foruden den korrekte italienske eller spanske betegnelse — tillige er anvendt den franske betegnelse »cristallin«. Vildledning

20 — I et sådant tilfælde må det anses for fyldestgørende at stille krav om, at der anvendes et sprog, som kun ved mindre ortografiske forskelle afviger fra forbrugerens.

vil forudsætte for det første, at den pågældende forbruger ikke bliver tilstrækkeligt vejledt ved anvendelsen af den korrekte italienske eller spanske betegnelse, og for det andet, at der er en fare ved brugen af ordet »cristallin«, der kan få forbrugeren til at tro, at der er tale om krystalvare af kategori 1 og 2.

41. Det er ikke let at have en begrundet mening herom. Når det forholder sig således, må det være rigtigt at acceptere den vurdering, som ligger til grund for den af fællesskabslovgiver udstedte regel.

42. Det er nærliggende at antage, at der består en vildledningsfare, når den tyske betegnelse »Kristallglas« anvendes i andre stater end i Tyskland. Den tyske betegnelse anvender det ord, »Kristall«, der i de andre lande er forbeholdt varer af kategori 1 og 2. Det er i denne forbindelse næppe forkert, når fællesskabslovgiver lægger til grund, at den samtidige anvendelse af markedsføringslandets egen betegnelse ikke udgør en tilstrækkelig sikring mod vildledning [21].

21 — Det er i øvrigt muligt, at de samme overvejelser i et vist, om end mere begrænset, omfang, gør sig gældende for så vidt angår den engelske betegnelse »crystal glass, crystallin«.

43. Det kan således fastslås, at der vil være tilfælde, hvor anvendelsen af anmærkningen vil indebære handelshindringer, der isoleret set ikke er retfærdiggjort af hensyn til at beskytte mod illoyal konkurrence og vildledning af forbrugerne, mens der også er situationer, hvor det modsatte er tilfældet.

44. Spørgsmålet må derfor være, om det er muligt for fællesskabslovgiver at udstede alternative regler, hvorved hensynene bag direktivets regel kan tilgodeses, samtidig med at de frie varebevægelser ikke hindres i de tilfælde, hvor der ikke findes en retfærdiggørelse herfor [22].

45. Selv om der formentlig er retstekniske fordele knyttet til den i direktivet valgte regel, forekommer det mig, at det må være muligt for fællesskabslovgiver at finde en regel, der bedre tager hensyn til de krav, der

22 — Der kan måske i denne forbindelse være anledning til at nævne, at der næppe i en række af de tilfælde, der er omfattet af direktivets krav, kan være tvivl om, at tilsvarende krav, hvis de fulgte af nationale regler, ville være stridende mod artikel 30. Hvis der f.eks. ved import af franske kategori 3-varer af de danske myndigheder blev krævet, at den franske vare skulle ændre sin betegnelse fra »cristallin« til »krystallin«, eller hvis de portugisiske myndigheder måtte kræve, at spanske kategori 3-varer skulle betegnes »vidro sonoro« og ikke »vidrio sonoro«, er der næppe tvivl om, at der ville foreligge overtrædelser af artikel 30.

følger af oprettelsen af det indre marked med fri bevægelighed for varer, samtidig med at de erhvervsdrivende beskyttes mod illoyal konkurrence og forbrugerne mod vildledning.

46. Jeg skal på denne baggrund foreslå Domstolen at finde den omtvistede anmærkning i kolonne c for så vidt angår kategori 3- og 4-varer ugyldig.

47. Dette indebærer ikke nødvendigvis, at enhver af betegnelserne på medlemsstaternes sprog kan anvendes ved markedsføringen i samtlige medlemsstater.

Indtil Rådet måtte have vedtaget en anden bestemmelse, vil det være muligt for medlemsstaterne på grundlag af de i staterne gældende almindelige regler at træffe de fornødne forholdsregler over for en markedsføring af kategori 3- og 4-varer, hvis den anvendte betegnelse er egnet til at vildlede forbrugerne.

Forslag til afgørelse

48. Jeg skal på denne baggrund foreslå Domstolen at besvare den forelæggende rets spørgsmål således:

Anmærkningen »Der kan kun anvendes sproget eller sprogene i det land, i hvilket varen bringes på markedet« i kolonne c i bilag I til direktiv 69/493 er ugyldig.